פעילות מס' 1

אבני הדרך שלי

רציונל

"ובכל הערכים כולם, כל אדם בונה לו אמת, יושר, יופי וטוב בפני עצמו - כפי מידתו"

(הרב קוק, מתוך הספר "אורות הקודש")

"ערך הוא רעיון שאדם או קבוצת אנשים או חברת בני אדם מאמינים בו וחיים על פיו, שעל-כן הם מסוגלים - באין דרך אחרת - גם להקריב את חייהם ובלבד שלא לאבד את טעם חייהם."

(עמוס עוז)

*"ערכים הם אמות מידה שרצוי שיהיו לכל אדם כדי שיוכל לקבוע עמדות, גישות, העדפות והתייחסויות לעקרונות ולנורמות. החברה מבקשת שבניה יהיו מסוגלים **לבחירה אישית**, המבוססת על שקילת מצבים, על הערכתם של העניינים התואמים את השקפת העולם של האדם."*

(מרים ברלב [1999], ערכים וחינוך לערכים, סוגיות בהשתלמויות מורים ירושלים, עמ' 81)

ערכים, כלימוד מוסרי, צומחים באדם עצמו בעקבות התנסות, וכך כתב הרמב"ן באיגרת לבנו: "וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו". לכן חשוב לאפשר למשתתפות להתנסות בעיצוב סולם הערכים שלהן ולבטא את הערכים החשובים עבורן בכל תחומי החיים, ובהתאם לכך לקבוע מטרות ושאיפות להמשך דרכן בחיים. בפעילות זו, בהתאם לערכים שיועלו בה, יקבעו מטרות ההתנדבות, ההתנסות המעשית, של המשתתפות בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית" בכיתה י'.

מטרות

1. לברר את הערכים שלפיהם אנחנו פועלים.
2. להבין את תפקיד הערכים כגורם מכריע בהחלטות ובפעולות שלנו.
3. להציב מטרות לקראת ההתנסות המעשית בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית".

עזרים

- נספח 1: דף שאלות למילוי אישי, כמספר המשתתפות.
- נספח 2: ערכים - רשימת ערכים.
- נספח 3: ציור של אבני דרך.
- נספח 4 : כרטיס משימה קבוצתית.

הכנה

יש לרשום את הערכים (נספח 2) על רצועות בריסטול ולתלותן על הקיר.

מהלך הפעילות

שלב א' - אישי במליאה

חלק א'

כל משתתפת תקבל דף ועליו שאלות (נספח 1). המשתתפות יענו בדף זה על חמש שאלות לפחות.
כמה מהמשתתפות תצגנה את התשובות שכתבו.

שאלה לדיון

מה משותף לכל השאלות ואיך הן קשורות לערכים שאנו מאמינים בהם?

תשובות אפשריות

- ערכים הם דברים שלמענם אני מוכנה לעשות משהו: להשקיע, לוותר ואפילו להקריב מעצמי.
- הערכים החשובים ביותר הם דברים שאיננו מוכנים לוותר עליהם.

חלק ב'

המנחה יתלה על הקיר רשימה של ערכים (נספח 2).
כל משתתפת תקבל ציור של אבני דרך (נספח 3).
על כל משתתפת להתבונן ברשימת הערכים ולכתוב על אבני הדרך ערכים המנחים אותה בחיים.

שלב ב' - קבוצתי

המנחה יבקש מהמשתתפות להתחלק לקבוצות. המנחה ייתן כרטיס משימה קבוצתית (נספח 4) לכל קבוצה.

שלב ג' - במליאה

כל קבוצה תציג את המטרות שבחרה ותנמק את בחירתה.

שאלות לדיון

1. אילו מטרות נבחרו בכל הקבוצות? על מה זה מעיד?
2. כיצד אפשר להגשים את המטרות שבחרתן?
3. מה למדתן במהלך הפעילות?

נספח 1

דף שאלון אישי

קראי את השאלות והשיבי על חמש שאלות לפחות.

- למען מה אני אצא להפגין?
- "עולם חסד יבנה" - איזה מחיר אישי אני מוכנה לשלם למען מימוש ערך זה?
- למה ולמי אני מוכנה לתרום מחצית מדמי הכיס החודשיים שלי?
- באיזו פעילות אני מוכנה להשקיע שעתיים בשבוע או יותר?
- עבור מה אני מוכנה לוותר על שעות שינה?
- נגד מה אני מוחה ואיך אני עושה זאת?
- האם הייתי משקרת בשביל משהו או מישהו?
- בשביל מה אני הולכת לבית הספר?
- עבור מה אני חושבת שהייתי מוכנה להקדיש את חיי?
- על מה בחיים שלי לא הייתי מוותרת בשום פנים ואופן?
- במצוות שבין אדם לחברו, הדבר החשוב בעיניי הוא:
- הייתי מוכנה לוותר על הישיבה בארץ בשביל...
- אילו מנהגים אקח מבית הורי להמשך חיי?
- בהיותי בחורה דתית, איך אני רואה את אורח החיים שלי בעתיד?

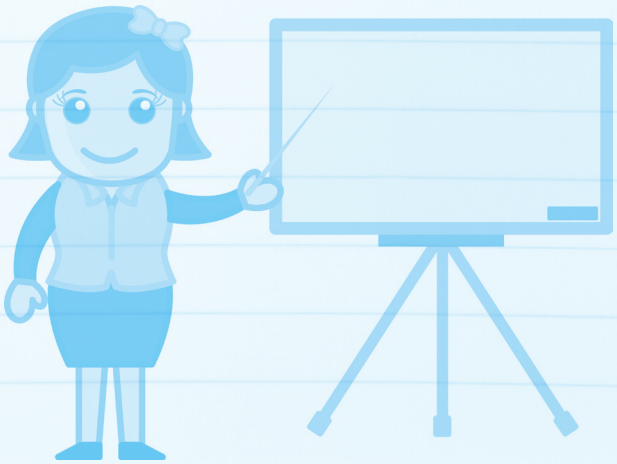

נספח 2

ערכים

יוזמה

שלום

יושר

נדיבות

תפילה

אהבת הארץ

אהבת ה'

אמונה

קיום מצוות

חופש

בריאות

צדק

בחירה

אושר

נתינה

חברות

עצמאות

שמחה

הורים

ידידות

חכמה

אחריות

יופי

חסד

כיבוד

שוויון

התחשבות

נספח 3

אבני הדרך שלי

הסתובבי בחדר, קראי את הערכים התלויים על הקירות.
אילו ערכים מנחים אותך בדרך? רשמי אותן על האבנים

נספח 4

כרטיס משימה קבוצתית

1. כל משתתפת תציג את "אבני הדרך" שלה בפני הקבוצה ותנמק את בחירתה בהן.
2. הקבוצה תנסה לגבש "אבני דרך" קבוצתיות.
3. הקבוצה תדון בשאלה: לפי הערכים שהעליתן, אילו מטרות תציבו לכן לקראת ההתנסות המעשית?
4. עליכן לבחור ב-2-3 מטרות ולהציגן במליאה